

SZKOŁA POLICJI W PILE

<http://pila.szkołapolicji.gov.pl/spp/dzialalnosc/ogledziny/slady-biologiczne/czesc-4/377,Slady-biologiczne-cz-4.html>
2021-09-18, 17:49

ŚLADY BIOLOGICZNE CZ. 4

Data publikacji 18.05.2011

DNA

Badanie DNA umożliwia porównanie DNA danego osobnika z DNA tkanek i plam płynów ustrojowych zabezpieczonych na miejscu zdarzenia. Wyniki uzyskane tą metodą mogą wyeliminować podejrzanego lub potwierdzić jego związek z przestępstwem. Profilowanie DNA można przeprowadzić dla pełnej krwi, plam krwi, włosów, wydzieliny z jamy ustnej, plam nasienia oraz wydzieliny pochwowej. Metoda profilowania DNA jest niezwykle skuteczna. Przełom nastąpił w 1998 r., kiedy rozpoczęto badania genetyczne oparte na reakcji PCR, a tym samym przestała być problemem mała ilość materiału dowodowego. Nowa metoda pozwala na badanie materiału biologicznego o znacznym stopniu degradacji, na przykład śladów liczących 10 - 20 lat. Wdrożenie nowej technologii badań genetycznych pozwala na równoczesne oznaczanie 11 markerów genetycznych (metodyka nazywana systemem SGM Plus). Wyliczone statystycznie prawdopodobieństwo powtórzenia się identycznego profilu DNA u innej, nie spokrewnionej osoby wynosi 10⁻¹⁰, czyli jeden przypadek na miliard. Korzyści z nowych rozwiązań są znaczące: skrócenie czasu ekspertyz, wielkie prawdopodobieństwo identyfikacji śladu biologicznego jako pochodzącego od konkretnej osoby, obniżenie kosztów badań. Kropla potu, krwi, włosów, naskórek, drobina śliny - to wystarczy by określić kod DNA przestępcy. Prawdopodobnie stanie się możliwe zbudowanie fotografii przestępcy na podstawie plam biologicznych pozostawionych przez niego na miejscu zdarzenia. Na mocy zarządzenia nr 1565 KGP z dnia 29 grudnia 2005 r. określa się zadania policjantów związane z prowadzeniem zbiorów danych DNA tzw. BAZY. Na podstawie tego zarządzenia policjant prowadzący postępowanie przygotowawcze lub czynności wyjaśniające w sprawie nieletniego albo czynności identyfikacyjne zobowiązany jest do pobrania próbki osobiście lub przez osobę upoważnioną przy użyciu pakietu kryminalistycznego, zarejestrowaniu tego faktu w KSIP, sporządzeniu druków rejestracyjnych i przesłaniu pakietu do CLK KGP.

Policyjna baza danych DNA zawiera w swoim składzie oznaczone profile genetyczne:

- podejrzanych,
- NN śladów,
- NN zwłok.

Zgromadzone profile DNA stwarzają możliwość powiązań ze sobą typu:

- ślad - człowiek,
- ślad - ślad,
- człowiek - człowiek,
- NN zwłoki - rodzina zgłaszająca zaginięcie.

Podstawowe zadania bazy danych DNA to :

- rola wykrywcza - baza danych jest narzędziem wykrywczym, skracającym czas dotarcia organów ścigania do sprawcy przestępstwa,
- rola prewencyjna - o takim oddziaływaniu dowiadujemy się z analiz policyjnych przeprowadzanych w krajach, gdzie bazy danych DNA funkcjonują od kilku lat,
- wymiar ekonomiczny - jeżeli przeliczymy siły i środki konieczne do zastosowania w odpowiednio długim czasie w zamian za funkcjonowanie bazy i znacznie skrócony czas ścigania przestępstw oraz eliminacji niewinnych osób.

Do bezinwazyjnego pobierania próbek do badań genetycznych służy pakiet, który ma w zestawie bibułę FTA i jest łatwy do stosowania.

Wysoka czułość technologii DNA pozwala otrzymać profile DNA nawet ze śladów kontaktowych niewidocznych, przypuszczalnie obecnych na przedmiotach czy urządzeniach.

odciski palców - (np. kierownica, lewarek samochodowy, rękojeść noża),
smugi na ciele,
ślina na - (ustnikach papierosów, gumie do żucia, szczoteczce do zębów, pojemnikach do picia),
wydzielina z nosa, pot, (chusteczki higieniczne, odzież),
materiał wydalony na skutek kichania, kasłania,
ślady małżowiny usznej.

Przy zabezpieczaniu śladów w kierunku badań DNA należy pamiętać o zjawisku kontaminacji.

Pobieranie materiału porównawczego genetycznego

Podstawa prawna:

Art. 192a. §1.

W celu ograniczenia kręgu osób podejrzanych lub ustalenia wartości dowodowej ujawnionych śladów można pobrać odciski daktyloskopijne, wymaz ze śluzówki policzków, włosy, ślinę, próby pisma, zapach, wykonać fotografię osoby lub dokonać utrwalenia głosu. Po wykorzystaniu w sprawie, w której dokonano pobrania lub utrwalenia, pobrany lub utrwalony materiał zbędny dla postępowania należy niezwłocznie usunąć z akt i zniszczyć. [Kodeks Postępowania Karnego]

Art. 74.

§2. Oskarżony jest jednak obowiązany poddać się:

3) pobraniu przez funkcjonariusza Policji wymazu ze śluzówki policzków, jeżeli jest to nieodzowne i nie zachodzi obawa, że zagrażałoby to zdrowiu oskarżonego lub innych osób.

§3. W stosunku do osoby podejrzanej można dokonać badań lub czynności, o których mowa w §2 pkt 1, a także, przy zachowaniu wymagań określonych w §2 pkt 2 lub 3, pobrać krew, włosy, wymaz ze śluzówki policzków lub inne wydzieliny organizmu. [Kodeks Postępowania Karnego]

Zasady pobierania materiału genetycznego określone zostały w:

Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów, Rozdział 4.

Pobieranie od osób wymazu ze śluzówki policzków oraz pobieranie materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości

Wymaz ze śluzówki policzków od osób lub materiał biologiczny ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości pobiera się przy użyciu przeznaczonych specjalnie do tych celów pakietów kryminalistycznych, oznakowanych indywidualnym kodem kreskowym.

Prezentowany zestaw przeznaczony jest do pobierania wymazów z jamy ustnej w celu identyfikacji materiału genetycznego DNA.

Zestaw do pobierania materiału genetycznego

składa się z następujących elementów:

- kompletu (2 sztuki) sterylnych pałeczek w probówkach do pobierania wymazów,
- pary sterylnych rękawiczek lateksowych,
- kompletu (2 sztuki) torebek papierowo-foliowych samozamykających,
- bezpiecznej koperty transportowej,
- zestawu (21 sztuk) kodów paskowych sześciocyfrowych,
- karty rejestracyjnej próbki biologicznej,
- opakowania zewnętrznego z instrukcją użycia i adresem producenta.

Sposób użycia:

Uwaga:

Zaleca się, aby osoba, od której pobierany jest materiał genetyczny nie spożywała pokarmów, płynów oraz nie myła zębów w czasie 30-60 minut przed pobraniem materiału.

Chronić bawełnianą główkę pałeczki przed obcym materiałem biologicznym, (np. kichnięcie, ślina, pot itp.) pochodzącym od innych osób. W takim przypadku należy ponowić pobranie z użyciem nowego zestawu.

Zabieg wykonywać zgodnie z przedstawionym sposobem użycia wyłącznie w sterylnych rękawiczkach.

Zestaw otwierać bezpośrednio przed użyciem, sprawdzić termin przydatności do użycia.

1. otworzyć opakowanie zewnętrzne zestawu, otworzyć opakowanie wewnętrzne z rękawiczkami i rozłożyć je zgodnie z instrukcją, a następnie włożyć sterylne rękawiczki,
2. usunąć opakowanie zewnętrzne z probówki do pobierania wymazu. Wyjąć z wnętrza tulejki pałeczkę z korkiem,
3. trzymając za korek pobrać wymaz z wewnętrznej części policzka w miejscu połączenia z dnem dziąsła z obu

stron jamy ustnej metodą obrotowego pocierania tam i z powrotem (5 razy z każdej strony). Pałeczkę z próbką umieścić w tulejce, nakleić kod paskowy i umieścić w torebce papierowo-foliowej,

4. zamknąć szczelnie torebkę z umieszczoną próbką,
5. pobrać drugą próbkę do drugiej próbki powtarzając czynności opisane w punktach: b, c, d,
6. wypełnić czytelnie kartę rejestracyjną próbki biologicznej (według opisu z odwrotnej strony karty) i nakleić kod paskowy, wypełnić protokół pobrania materiału porównawczego lub inny wymagany protokół dołączając do niego odcinek kontrolny z bezpiecznej koperty transportowej,
7. nakleić na bezpieczną kopertę transportową kod paskowy i opisać jej zawartość,
8. umieścić we wnętrzu bezpiecznej koperty: kartę rejestracyjną, torebki, z próbkami oraz pozostałe kody paskowe,
9. zamknąć starannie kopertę transportową według instrukcji umieszczonej na kopercie.

W przypadku pobrania wymazu ze śluzówki policzków jako próbki biologicznej z danymi genetycznymi do bazy danych DNA - GENOM sporządza się kartę rejestracyjną próbki biologicznej, stanowiącą element prezentowanego zestawu do pobierania materiału genetycznego. W takim przypadku, jak i w przypadku pobierania materiału do badań identyfikacyjnych, sporządza się również protokół pobrania materiału porównawczego (*patrz dalej*)

Z pobrania od osoby o nieustalonej tożsamości lub osoby usiłującej ukryć swoją tożsamość policjant sporządza protokół pobrania wymazu ze śluzówki policzków. W przypadku zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec osoby w celu pobrania wymazu ze śluzówki policzków, fakt ten odnotowuje się w protokole pobrania wymazu. Z pobrania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości policjant sporządza protokół pobrania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich.

Najczęściej popełniane błędy w trakcie czynności pobierania materiału genetycznego:

Pamiętaj! osoba, od której pobierany jest materiał genetyczny nie może spożywać pokarmów, płynów oraz nie może myć zębów w czasie 30-60 minut przed pobraniem materiału genetycznego.

Pamiętaj! należy chronić bawełnianą główkę pałeczki przed obcym materiałem biologicznym, (np. styczność z inną osobą lub przedmiotami, kichnięcie, ślina, pot, itp.) pochodzącym od innych osób.

W przypadku zaistnienia takiego zdarzenia należy ponowić pobranie materiału genetycznego z użyciem nowego zestawu.

Zobacz film dydaktyczny:

Pobieranie materiału biologicznego od osób w postaci wymazu ze śluzówki policzków w celu identyfikacji materiału genetycznego DNA

{flv}Ogledziny/biologiczny|||0|1{/flv}